

QUINZENARI AUTONOMISTA

ANY I.

GRANOLLERS 2 SEPTEMBRE DE 1905

NÚM. 15

La redacció no respón dels treballs firmats.

Los originals no 's retornan.

Redacció y Administració

PLASSA PERPINYÀ, 14

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre. 0'75 ptas.
Número solt 0'15 »

Essent nacionalista l' acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y el dever de cooperarhi tots el catalans moguts per las aspiracions del Nacionalisme, qualsevolga que sia llur pensar y sentir en materias relligiosas, políticas y socials.—(Declaració de la VII Assamblea de la Unió Catalanista.)

REPUBLICANS Y CATALANISTAS

Es incompatible la república ab el catalanisme?... A jutjar per las prédicas buidas y d' encárrech que 's cuidan d' escampar arréu alguns cap-páres del moviment republicà, castilas de naixement ó de naturalesa, si; la república y el catalanisme son dos cosas incompatibles, son dos mots que 's contradeixen, que representen la una la salut, l' altre la malaltia del gran cos social.

A jutjar per la xerrameca inconscient de molts infelissos faltats d' enteniment ó d' il·lustració, també son dos cosas incompatibles; en el seu atrofiat cervell, *república* vol dir democracia, llibertat, rahó, justícia; *catalanisme* significa absolutisme, reacció, esclavitut, clericalisme, injusticia. Lo segón es consecuencia de lo primer. Mes ben dit, la causa d' aquest aparent antagonisme entre 'l catalanisme y la república, la causa d' aquest divorci fictici entre una forma de govern democrática y una aspiració nacionalista prevé solsament de la mala fé dels uns y de la ignorancia dels altres.

El sol fet de defensar el catalanisme l' autonomia integral de Catalunya, vol dir que se sigui monarquich? Es ben clar que no, porque tenim molts exemples práctichs de pobles regits autonómicament ab forma de govern republicana y ab forma monárquica. ¿El fet de que 'l catalanisme defensés la regió católica á tot indret, al clericalisme y la frarocràcia, cosa que no fa, ni ha fet may el ca-

talanisme colectiu á pesar de lo que diuen mentint descaradament el enemichs del nacionalisme català, voldria dir aixó, que es incompatible ab la república? No senyor. Tenim també no un ni dos, sino moltíssims exemples práctichs de pahissos regits ab forma de govern republicana, y en els que la república subvenciona la rel·ligió católica, apostólica y romana, no solsament tolera sino que protegeix las órdres rel·ligiosas; y repúblicas about impera el cesarisme y la dictadura, repúblicas tan unitarians com la d' en Salmerón ahont se desconeixen la llibertat y els radicalismes de que fan tanta gala els propagadors d' aquesta incompatibilitat.

Donchs en que 's fundan els que diuen ó afirman que 'l catalanisme no es ni pot ser republicà? En quina basa s' apoyan els que en meetings y reunions aseguran que la causa del catalanisme es una y la de la república una altre y que aquestas dos causas son antitéticas, son incompatibles? Es fundan en la mala fé ó be en la ignorancia. En res mes. ¿Quins son els catalanistas que 's titulan pública ó privadament monárquichs? ¿Quants son? Tan pochhs que 's poden ben contar. Y 'l fet de que n' hi hagi alguns de monárquichs, es causa suficient porque 'l total sigui incompatible ab la república?

Hi han catalanistas que publica ó privadament, en meetings y reunions es titulan republicans? Moltíssims, una gran majoria.

El que aixó escriu, catalanista y republicà de tota la vida, catalanista y republicà que no ha militat may en cap altre partit, ha sentit diferentas vegadas en meetings públichs, en reunions públichas, en conversacions públichas, á diferents oradors catalanistas titularse republicans, titularse aymants prossélits de la república.

Es aixó causa suficient pera demostrar que la república no es incompatible ab el catalanisme?

Lo que hi ha, es que nosaltres, els catalanistas, nosaltres, els que som nacionalistas y republicans no fem de la república una panacea pera curar totas las malalties socials, no somiem ab una república que per sí sola, pel so'fet de ser república, sigui una garantia suficient de la llibertat dels individuos y de las colectivitats. Lo que hi ha es que els que som nacionalistas y republicans, enteném que lo esencial, lo primer es l' Autonomia completa de las regions y que aquestas en tot lo que al seu fur intern se refereix, puguin pensar y obrar segons el seu modo de ser, s' ensa travas ni imposicions tan depressivas com ridicolas.

Y d' aixó, d' aquesta preferencia per lo primer, d' aquesta predilecció moral y racional, d' aquest modo de obrar tan en armonia ab la constitució actual y progressiva de la Naturalesa, del Univers, de la Societat, els *avensats sui generis*, els enemichs no de la monarquia, sino de Catalunya, els polítichs vi vidors y farsants de *allende* posats á sou del centra-

lisme en la nostra terra, ne fan una arma pera disparar contra 'l catalanisme; pera dir que el catalanisme es monarquich en alt grau, que es reaccionari y ultra-clerical, ab una paraula incompatible ab la república.

Y lo trist es que hi ha encare alguns catalans que, dominats pel seu analfabetisme s' ho creuen y 's cuidan d' escamparho, fent aixis inconscientment el joch dels seus mes terribles enemichs. ¡Infelissos! No veyeu que os tiran un bocí de carn, sota del qual s' hi amaga l' am ab que us pescan com a ignocents peixets? Gireu els ulls ver las nacions mes adelantadas y progressivas del mon, gireu els ulls vers els Estats Units, Suissa, Inglaterra, Alemania, etc., y feu comparacions y no vos deixeu enganyar impunement, miserablement per quatre paraulas fortas que com foch d' artificio després de molt soroll y moltes llumetas, no deixan darrera seu mes que fosca y cendras. Y estigueu plenament convensuts de que *república y catalanisme* no solsament no son cosas incompatibles, sino que per el contrari no es veritable republica, ni lligitim demócrata 'l catala que 's titula tal y no es primerament nacionalista.

M. A.

LA FARSA ELECTORAL

Ja tornan aquells dias de fogositat sens limits; ja torna la temporada dels discursos, promesas y demés tonterias, armas comuns a tots els que 's volen erigir en redemptors del poble que pateix; ja es aquí 'l rebombori electoral. Qué distreta es aquesta comedia electoral! El govern s' afanya por boca de 'n Monteros Rios a comunicar als seus governadors de *provincias* respectivas la observació de la més estricta legalitat; al mateix objecte passa uns volants als individuos autoritaris curials pera que castiguin com es degut a l' autor ó autors de atropells, xanullos, etc., etc.

Els republicans de la *Unión* també predican la legalitat y la exigeixen si os plau per forsa. Els federals no *unionats* també la demanen; el regionalistas també fan treballs en aquest sentit; en fi, carlins, ministerials de tots els colors (que n' hi ha mes que en una tintoreria), integristas y tots els acabats en istas, tots volen lo mateix, que hi hagi sinceritat electoral. ¿Per qué? Per res. Per fer com sempre, donarse bona vida allá a Madrid, anar a fer una estona el *zafarder* al *Safrerix Nacional* y cap a caseta falta gent. Vetaquí tota la seva feyna.

Suposém que n' hi hagi de sinceritat electoral, que tot vaigi com una seda y que els diputats surtin de l' urna nets com una patena. Bueno: ja son representants del dictrict, ja poden enraonar en nom d' aquells ciutadans. Empró quina idea representan de las moltas que

hi ha en los habitants d' un dictrict? Totas, impossible no caben en un sol cervell. Una de tantas.

Fems el càrrech que es la idea republicana la que representa. Ja está; s' en va al Congrés dels Diputats, s' assenta a n' aquells antidemocràtics sillons y la primera feyna que fa es *jurar* el càrrech (l' home ja queda mitj satisfet), la segona menjar carmel-los ministerials, y quan está emborraxat per l' ambient burgés que allí 's respira y tip de carmel-los que li han deixat la boca dolça com un rusc, allavors ve la tercera feyna: s' aixeca a iròs y mitj tremolant, y mitj duplant encare lo que pensa dir devant de tants encopetats y enfarfegat d' ideas com poc avans de carmel-los, diu que aixó no pot anar, que es un fastich alló, y lo de mes enllá, etc., que no podém viurer (aquí 's torna de moment un xich vermell), que es necessari un cambi radical, en fi, que després d' enraonar tres ó quatre horas ve a dir que sense la República no anirém be a *España*.

Al acabar la disertació tots els seus companys l' aplaudeixen y felicitan y l' home 's queda satisfet, convensut que las sevas paraulas han fet bon efecte, no hi cap de content y ab aire triomfador y esmaperdut d' emoció, abandona a aquell antre putrefacte y troba a n' en Salmerón que al veurer al valent diputat per tal dictrict, l' abraça, el felicita calorosament y li diu ¡Aixó es un home!... Y la conversa segueix d' aquesta faysó, y el *digne* diputat cofoy de satisfacció d' enraonar ab l' *Ilustre Jefe*, l' hi ha preguntat mil cosas, l' hi consulta mil *assumptos* y en el colmo del entusiasme fins crida inconscientment ¡Visca la República!! al mateix temps que l' *ilustre fracassat* li diu: Bueno, vaig depressa, perque a las 5 tinch de conferenciar ab el President del Consell de Ministres.

Qué representa el partit carlí? Aquest si qu' es felíç, donchs tota la seva feyna s' enclou en votar en contra sempre y a firmar protestas ó algún acte de l' actual constitució.

Qué 's regionalista? També se la passa be: de l' Hotel de Londres al Congrés y del Congrés al Hotel de Londres. Si intenta exposar ideas sanas y progressivas, no ressonan tampoch allá dintre, perque devant de la inconsutilitat de tants homes cómodament assentats, que tant sols prestan atenció a la política insana de personalismes, las paraulas autonomia y progrés son buydas per ells. Bon exemple 'n tenim d' aixó, quan l' época del inolvidable Pi y Margall; y aixó que aquella temporada era la més florent de las Corts espanyolas.

Per últim, si es ministerial, no hi ha que parlarne, perque es un ceró a la esguerra, donchs el seu ofici es ben senzill: dir *si* y *no* quan li manin.

Ab aixó, ja 's veu quan fals es tota aquesta farsa electorera y consegüent re-

presentació dels interessos *morales y materiales* dels dictrictes allá al Congrés; y aixó qu' hem suposat que 'l sufragi sigui legal y sens cap classe d' infundis ni atropells per part dels aspirants a assentarse als *escaños del Parlamento*.

Es lamentable, la vritat, veurer tanta inconsecuencia per part d' electors y tanta ambició y ganas de figurar y potser ganas de viurer, com s' en veuen molts, per part d' elegits; els primers per la poca instrucció que els que manen ja 's donan compte de conservar y els que 'ls manan enlluhernant ab lo pervindre social perque aixis no tinguin temps d' instruhirse y poguer trobarlos sempre en el mateix estat de donalshi generosament el vot.

Aquesta es la causa de que els fassi tanta por el Nacionalisme; perque el Nacionalisme no vol gefes (il-lustres y no il-lustres), no accepta, millor dit no cria iodls sostinguts sempre per la ignorancia dels quatre infelíços enganyats miserablement; perque el Nacionalisme es cultura, es aymant de l' instrucció del poble, perque conceptua que sense instrucció no hi pot haverhi progrés; y per l' instrucció que cada home obri en virtut de sas propias iniciativas, es de consegüent que 's fassi responsable dels seus actes; que no hagi de menester ningú per espresar sos sentiments, que trasportats a un altre cervell, per bona voluntat que hi hagi sempre han de sortir adulterats y en consecuencia ocasionar perjudicis individual y colectivamente.

Per aixó som anti-electoreros, perque no sabem veurer la eficacia de las eleccions y menys perque no creyém ab els homes ab delegació de conciencias agenas a son propi pençar; considerém a un home ab prou feyna per exposar las *sevas* d' ideas, perque haigi d' exposar y defensar las d' una multitud.

Un altre punt de vista es, que l' home que per exposar la seva idea necessita del concurs d' un altre, ó es una idea falsa y que ell no te valor d' exposarla ó be eu cas d' esser bona y honrada no 's veu prou capaç de ferho y aixis es denigra ell mateix, 's veu petit no te aspiracions propias y no 's sent ab prou dalit pera que ab sa potentia veu la fassi ressonar per tots indrets. Y no 'm vinguin ara, alguns ab l' *estribillo* de que no tenen facilitat de paraula y per aixó delegan, perque no te fonament que 'l justifiqui. Una idea cuan es honrada, noble y sana surt dels llabis instantaneament degut a la força impulsiva del cor que l' ha criada y del cervell que l' ha traduhida; y no hi ha força humana capaç de ferla retrocedir.

En fi que l' hom que dona el seu vot a un altre seu semblant es un pobre d' esprit en tota la extensió de la paraula per tot lo dit anteriorment.

Aixis donchs, catalans, cambiém el camí empres per aquesta malévola y egoista societat actual, de eternas rancunias y abominables odis y fundém la so-

cietat nova ab el progrés com á lema y la patria per bandera. Deixemse ja de motllos antichs ja corcats per l' esperit encoratjador de la juvenesa, llegim els grans mestres, dels verdaders mestres en sociologia, qu' ells son els que mitjantsant sas ensenyansas fillas de son váldrer y desinterés, ens guiarán y señalarán el ver camí de la llibertat tan desitjada y que tant li convé á nostra Catalunya, en una paraula ¡Fem Patria!

ALFRED CANAL.

¿GERMANÓ?

No la busqueu al bosch la poesia ni dalt aqueix cel blau qu' ens extasia pensant que hi deu haber, que dins la vila á cada pas s' en troba, ¿no es poetich, lo veure un nin sens roba despullat pel carrer?

¿No sentiú dins lo cor corrent extranya contemplant de tela una cabanya y allí tots ab un munt, /sos homes, donas, grans, xichs, fins gats y gostenint com á lliú tou los durs terrossos? ¿no es xamós conjunt?

¿Per qué vos fa gosá estarrufada, l' herba del prat verdosa y enjoyada de perlas al matí? ¿No vos fa sentir mes, l' obrer sens feyna de punta sos cabells, rovellars l' eyna y sens de pa un bossí?

¿Per qué canteu, digueume, á las poncellas qu' encar no s' han desclós, cansons molt cansons sols d' estimá? /bellas y res, ni un trist recort ne te la obrera que s' aixeca la pobre la primera puig te que guanyá el pa.

Cóm es que sols mireu la que mudada va presumint sa cara tot' pintada y son vestit de preu, v á la neta, senzilla y pobre nina fins véurela passar ja os amohina, si es que la mireu.

¿Per qué os repugna ovirar la grogó trista dels pobres, y al passar gireu la vista, per qué, si teniu cor? jo he ni trobo allí de poesia y contemplantias mon ayma s' extasia y els ulls trenca ab plor.

Com es ne trobeu joya ab nits de lluna cuan tot calla y re 's mou, y os importuna d' un xiquet lo gemech que tal volta sa mare amorosida l' apropa á los seus pits per darli vida un pit del tot resech

No contesteu, que restin muts los llabis qu' eixirfan, d' obrirse, sols agravis lo verí verenos, ja sé que qui te cor es poca solta, y al pobre y al humil ningú l' escolta encar es menys qu' un gos.

QUIMET DE BAGUR.

ESPIGOLANT

Llegim en un periódich:

«Nos escriben de San Quirico de Besora la siguiente impresión electoral: Estamos en pleno periodo electoral; preséntanse en este distrito de Vich el presidente de la «Lliga Regionalista» D. Alberto Rusiñol, y pide igualmente su reelección el actual diputado D. Fernando Huelin... Ha llegado á ésta el candidato Sr. Huelin, á quien se ha dispensado un recibimiento frío en extremo, tanto es así que á las once de la mañana, hora de su llegada, nadie le aguardaba... La impresión que habrá sacado el Sr. Hue-

lin aquí... le habrá sido por demás dolorosa, y es un mal presagio para el éxito de su candidatura.»

Vaja, el Sr. Huelin huele á mort polítich per Catalunya. Sr. Huelin, vol creuer á qui li vol be? Vágisen á la seva terra y allí desfoguís feut de centralista. Aquí no farà res, els catalans hi van veient clar y no 'n volen aguantar mes de ninots de mollas, de diputats cuneros, portaveus automàtichs dels vents deleté-reos de la árida meseta.

* * *

El nostre colega *El Poble Catalá* diu en una nova titulada *El virreinat catalá*:

«Deya *El País* de Madrid un dia de l' altre setmana: «No escarmentamos ni aun eu cabeza propia. Los virreyes nos hicieron perder la América Continental, y los capitanes y gobernadores generales, variante de los antiguos virreinatos, contribuyeron eficazmente (sino todos la mayor parte) á las insurrecciones de Filipinas y Cuba. Estos peligros debieron inspirar extrema cautela y prudencia exquisita á nuestros gobernantes..... Lejos de esto tienden los gobiernos á convertir en virreinatos provincias y regiones. El caso de Cataluña es muy típico. Envía allí el poder central á lo peor de la política, de la Administración, del ejército y de la policía. Ne contentos con hacer de Cataluña una selección á la inversa (y de Barcelona muy especialmente) han prolongado allí los estados anormales con suspensión de garantías, y ahora dan en la flor de encomendar á militares el gobierno civil, con lo que la situación de la ciudad condal viene á ser muy semejante á la Habana ó Manila.

«...¿Cómo no despreciar al Estado central, si éste envía allí el zurriburri policiaco? Sin sombra de pasión, discurrendo seriamente quisiéramos que los señores Montero Rios y su yerno el ministro de la Gobernación, nos dijesen si aquí en Madrid tolerarian á Tressols, que no sabe leer ni escribir y al ex-picador *Memento* el soporte de la autoridad en Barcelona, el hombre de confianza, el primer funcionario del Estado español.

«Ahora el ministro de la Gobernación, acaso á petición del general Fuentes, ha nombrado al coronel Morera jefe de la policia judicial de Barcelona. Este Morera es aquel jefe de orden público de Madrid á quien se dejó cesante con gran júbilo de todos.

«De Madrid se le echa ¡pues á Barcelona con él!

«¿No era esto lo que hacíamos cuando Cuba y Filipinas eran españolas?...»

No deixa de tenir rahó l' articulista en moltas cosas, y á nosaltres no 'ns dol donarli. La rahó á un moro.»

Nosaltres també estém conformes en que te rahó l' articulista de *El País* y alabém la seva franquesa en aquest punt, boy recordant un axioma matemàtich que diu: «Las mateixas causas, produceixen els mateixos efectes.»

* * *

Copiém de *El Autonomista* de Girona:

«La candidatura que la Unión Republicana ha proclamado en Madrid, se compone de los señores siguientes: Calixto Rodríguez, Luis Morote, Dorado y Lucio Catalina. Esta candidatura ha despertado grandes protestas entre la masa republicana, porque se postpone á Luis Morote, redactor-jefe del diario monárquico *Heraldo de Madrid*, el prestigioso Llano y Persi, el gran Alfredo Calderón, á Roberto Castrovido, que es un sabio y

un convencido y á muchos otros que viven pobremente sirviendo á la República antes que aceptar el lucro de los monárquicos.»

Ja ho veuen, la Unión Republicana posposant á un monárquich, á sabios y convencidos republicanos y á otros que viven pobremente sirviendo á la República. ¡Jesús, María, Joseph! Adiós mi república. (!!) Lo que més m' extraña es que no presentin á cap catalá per *candidato á la diputación* per Madrit. Perque aquí á Catalunya com que som tan cosmopolitas presentém á molts castellans. ¿Y donchs els catalans que no serveixen pera des-empenyar el càrrech?... A n' aquestos la Unión els dona un altre empleo més honorífich, fan d' esquetetas dels *harmónicos*.

* * *

De *El Poble Catalá*:

«Llegim: Els candidats monarquichs per Madrit han sigut convidats á dipositar cinch mil duros per barba pera 'ls gastos que ocasionin las elecciones.» Y després dirán que 'ls polítichs no fan verdaders sacrificis pel País!»

Si el poble 'ls repartis cinch mil garrotadas per barba, els donaria á entendre que no 's necessitan cinc mil duros pera surtir diputat legalment. Llástima de varas de freixa que s' están ab un recó.

CARAMBA.

D' AQUÍ Y D' ALLÀ

Al véurer la llum el present número, haurá comensat ja la Festa Major de nostra Vila. La Redacció del JUNY desitja als seus lectors especialment y á tots els Granollerins en general que passin unas felissas festas, y que per molts anys junts las poguém disfrutar, pera junts treballar al mateix temps per l' engrandiment y prosperitat de Catalunya.

Hem tingut ocasió de véurer el primer número del periódich satírich *El Mosquit* que ha comensat á publicarse en nostra Vila. Li desitjem molts anys de vida.

L' eclipse del dimecres va constituir una nota simpática pera aquesta població. La carretera semblava talment un dia de festa regnanthi el bullici y la gatzára. Els granollerins várem poguer fernos càrrech perfectament del eclipse, que comensá á notarse visiblement á las dotze y trenta minuts. En aquesta hora els arbres reflexaban la sombra de sas fullas en las aceras, y ab mes intensitat á mida que 'l Sol anava desapareixent produhint un efecte poétich. A la una y vintitrés minuts ja sombra de la lluna cubria complerta el disco solar; l' eclipse habia arribat á n' el seu punt culminant. L' efecte era fantástich, la temperatura bon xich mes freda. Al partir d' aquest moment el sol torná á lluhir els seus raigs potents y lluminosos, cada minut á una manera més notória.

El dimecres passat allá al mitjdía, un home tocat del bolet ó ab mes ví al cap que als peus, feya ximplerías per la Carretera cridant l' atenció de la gent. Dos ó tres empleats que intentáren detenirlo, no ho pogueren conseguir perque el tal subjecte els ensenyava els punys d' una manera significativa.

Per fi va desapareixer, segóns tenim entés á fora Vila.

SECCIÓ D' ANUNCIS

LA MONTSERRATINA

COTILLES DE TOTA MENA

CARRER DE BARCELONA, 13

GRANOLLERS

Se facilitan **MOTORS DE GAS**
REPRESENTACIÓ
 de las modernas **ESTUFAS DE GAS**
"Clamont"

Com proba convicent de ser la **ESTUFA** mes **HIGIÉNI-CA** y **ECONOMICA** que 's coneix pera la calefacció, sols cal dir que en las casas de maternitat de Inglaterra, Fransa y Espanya, se usa pera escalfar las incubadoras dels nens nascuts ans del temps, quins organs respiratoris son tant delicats.

CEBRIÀ BAUTISTA VERT. -- Fàbrica del gas
GRANOLLERS

L' Aizarop FINA
BROMURAT

Remei segur pera la curació de las malalties **NERVIOSAS** y **DEL PAHIDOR**.

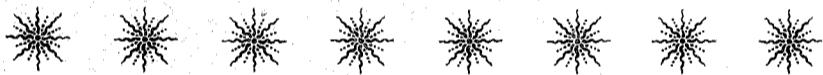
Premiat en la Exposició Universal de Barcelona de 1888, y aprovat per la Real Academia de Medicina y Cirurgia de Barcelona.

SE VEN A GRANOLLERS:

Plassa del Bestiar, 49, Farmacia

A OLOT:

Farmacia y droguería de J. Cardelús

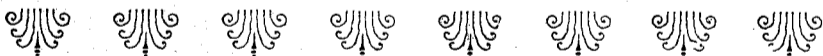

IMPREMPTA
 D' EN

FRANCISCO CUCURELLA

CARRER DE CORRÓ, 9.--GRANOLLERS

Impresions de tota mena - Preus econòmichs

OBRAS DE J. VIDAL Y JUMBERT

Servius, monòlech tràgich. 0'50 ptas.
L' Hereuhet de la Ferreria, (Pròxima á sortir la 2.ª edició).
Lo Recort de Mossén Angel, drama en 3 actes y en prosa. 2'00 »
L' Encogat, drama en 3 actes y en prosa 2'00 »
L' Evangelista, drama en 3 actes y en prosa. 2'00 »
La Última Caricia, quadro dramàtich 0'50 »
Doloretas la Sastresa, comedia en un acte 0'50 »
La Petita de can Punyego, ignocentada en un acte 0'25 »
Lo Llas Etern, drama en 3 actes y en prosa. 2'00 »
Fulls del meu Album, quèntos 2'00 »
La Glència del Language 0'25 »

De venda en las principals llibrerías, y en aquesta vila en lo Centre de Suscripcions de

FELIU ES TAPER Carrer de las Sumeras, 3

JUNY

QUINZENARI AUTONOMISTA

Preu de suscripció, tres rals trimestre. -- Número solt, 15 céntims.

Anuncis á preus convinguts